

ОСОБЛИВОСТІ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

- **В.В. Шусть**, доц. каф. фіз. терап., ерготерап. та фіз. вихован.
Л.В. Адирхаєва, зав. каф. фіз. терап., ерготерап. та фіз. вихован.
- *ВМУРол «Україна», м. Київ*

У сучасних умовах розвитку освіти та підготовки висококваліфікованих кадрів одну з найважливіших ролей відіграє вміння студента адаптуватися до мінливих умов життя, самостійно набувати необхідні знання, вміти їх аналізувати та застосовувати на практиці для вирішення певних завдань, критично мислити, грамотно працювати з інформацією, займатися самоосвітньою діяльністю.

В 2014 році, в зв'язку з прийняттям нового Закону «Про вищу освіту» [2], та з переходом до нових освітніх стандартів це питання стало як ніколи актуальним, тому що відбувся перехід від парадигми навчання до парадигми освіти. У традиційній системі освіти студент накопичував знання «на все життя», а новий формат передбачає набуття ним базових знань, необхідних і для повсякденного життя, і для успішної професійної діяльності. Тому вища освіта покликана давати основу для систематичного продовження освіти протягом усього наступного життя, поряд із загальною та професійною підготовкою.

Питання самоосвіти та саморозвитку приділяли величезне значення багато провідних вчених, такі як О. Дістервег, П. І. Підкасистий, В. В. Байлука, Є. А. Клімов, А. Г. Мисливченко, В. Л. Нечаєва, А. М. Матюшкіна та інші. Існує безліч різних визначень поняття самоосвіти, так на думку В. А. Коростіль, самоосвіта - це свідома, самоврядна репродуктивно-пізнавальна діяльність людини, спрямована на відтворення (освоєння) знаннєвого досвіду суспільства з метою задоволення особистісних та професійно-значущих потреб [4]. Найбільш узагальнене визначення: самоосвіта – набуття знань шляхом самостійних занять, без допомоги викладача. Говорячи про самоосвіту слід мати на увазі той факт, що під цим поняттям часто розуміють реалізацію індивідом власного потенціалу, своїх здібностей, найповніше виявлення особистістю своїх індивідуальних та професійних можливостей. Самоосвіту розглядають як спеціально організовану, самостійну, систематичну та пізнавальну діяльність [5].

Самоосвіта в контексті навчання у вищому навчальному закладі, безсумнівно, має дуже важливе значення, однак ми розглядатимемо самоосвіту значно ширше, з точки зору навчання чи оволодіння додатковими навичками чи знаннями (які спрямовані на реалізацію інтересів студентів), у тому числі реалізацію творчих потреб. На сьогоднішній день одним із найбільших

майданчиків для реалізації своїх можливостей, доступу до інформації та самостійного навчання є мережа Інтернет. Тут представлено безліч різних форм, методів та технологій, за допомогою яких є можливість досягти бажаних результатів у процесі самоосвіти.

Розглянемо, на наш погляд, одні з найпопулярніших та затребуваних напрямків Інтернет-ресурсів для самоосвіти у різних сферах інтересів та діяльності, які доступні всім бажаючим:

Сайти для оволодіння іноземними мовами

Одним із чудових прикладів є сайт Lingua Leo. На сайті можна переглядати навчальне відео, дивитися фільми із субтитрами іноземною мовою, виконувати завдання для ефективного запам'ятовування слів. Також є програма для гаджетів, в якій можна підібрати власну програму для навчання. Головний плюс додатків подібного типу – можливість навчатися у будь-який зручний час та у будь-якому зручному місці завдяки інтеграції з мобільними пристроями [7].

Навчання грі на різних музичних інструментах

Ще один не менш популярний напрям у плані реалізації свого творчого потенціалу. У цьому напрямі можна знайти ресурси, починаючи від форумів, де діляться нотами різні користувачі, до технологічніших віртуальних інструментів з функціями навчання (GarageBand). Багато з цих ресурсів також доступні на мобільних пристроях.

Курси та тренінги з різних напрямків

Цей напрямок останнім часом дуже бурхливо розвивається, і завдяки цьому вже зараз можна навчитися як основ будь-якої професії (наприклад, фотограф, дизайнер, кондитер та ін.), так і навичок роботи з певним програмним забезпеченням (курси Photochop, 3DMAX і ін.). При цьому вибір того, як здійснювати навчання, стоїть безпосередньо перед учням (від повної самостійності у виборі та підборі необхідних матеріалів для навчання до готових курсів з тієї чи іншої тематики).

Інформаційні ресурси.

До цього напрямку відносяться всі ресурси, які несуть у собі певну інформацію. Це можуть бути: електронні бібліотеки (e-library), різних форматів енциклопедії (Wikipedia), відео ресурси (Youtube), на яких міститься безліч різних каналів різної спрямованості, відео курси та відео уроки з різних тем.

Таким чином, мережа Інтернет дозволяє знаходити студентам необхідні ресурси в галузі самоосвіти, розвивати та доповнювати самого себе в найрізноманітніших сферах та напрямках, чи то навчальна, творча чи інша діяльність, що може відбуватися як самостійно, так і колективно, завдяки спільній взаємодії з іншими учасниками цього процесу.

Також останнім часом привертає увагу фахівців у найрізноманітніших сферах діяльності, зокрема й у сфері електронного навчання так зване віртуальне середовище. Протягом останніх років такий вид навчання як дистанційний успішно застосовується як в організаціях, так і в навчальних закладах. Для студентів створюється таке середовище навчання, при якому не

тільки відтворюються реальні очні зустрічі, але й надаються різні інструменти спільної діяльності. Для неформального навчання та навчання з конкретної тематики створюються навчальні портали. Подібні середовища нині отримали назву «віртуальні середовища навчання». Так, у ВМУРоЛ «Україна» цим середовищем є платформа MOODLE [6].

Віртуальне середовище навчання (BCO) (англ. virtual learning environment (VLE)) - програмна система, створена для підтримки процесу дистанційного навчання з акцентом саме на навчання, на відміну від керованого навчального середовища, для якого властивий акцент на управлінні процесом навчання [1].

Віртуальне середовище навчання зазвичай використовує ресурси мережі Інтернет та надає засоби для оцінки (зокрема, автоматичної оцінки, такі як завдання на вибір), комунікації, закачування матеріалів, повернення робіт студентів, оцінки колег, управління групами студентів, збір та організація оцінок студентів, опитування і так далі.

Віртуальна освіта є процесом та результатом взаємодії суб'єктів та об'єктів освітнього процесу, який нерозривно пов'язаний із створенням віртуального освітнього простору, що визначають тематику об'єкта та суб'єкта. Існування віртуального освітнього простору поза комунікацією викладачів, студентів та освітніх об'єктів неможливе. Іншими словами, віртуальне освітнє середовище створюється лише тими об'єктами та суб'єктами, які беруть участь в освітньому процесі, а не уречевленими класними кімнатами, навчальними посібниками чи технічними засобами [5].

Віртуальне освітнє середовище реалізується за допомогою віддаленого доступу до освітніх та інформаційних ресурсів та різноманітних комунікаційних сервісів, які забезпечують інтерактивну інформаційну взаємодію та інтеграцію необхідних інфраструктурних компонентів, які притаманні навчальному заняттю, а також має розвиваючу та освітню спрямованість. Для систематичного використання віртуального середовища та для роботи з ним потрібно опанувати нові види компетенцій як викладачам, так і студентам, які просто необхідні в глобальній інформаційній спільноті та дозволять критично оцінити, осмислити та використовувати інформацію, яку отримали з освітньої частини глобальної мережі Інтернет. Завдяки базовим (вбудованим) та різноманітним додатковим програмам можна успішно реалізувати користувацькі сервіси, які забезпечують адаптацію віртуального середовища відповідно до потреб студента та вимог до навчання.

Крім організації навчання, віртуальні середовища забезпечують деталізовану звітність за всіма формалізованими критеріями обліку та прямий доступ до контенту в будь-який зручний час, таким чином стаючи універсальним засобом навчання.

В Кувейтському університеті для студентів медиків запровадили курс «Інформатика в охороні здоров'я». Цей курс є обов'язковим для всіх студентів допрофесійних курсів з медицини, стоматології та фармації в першому

семестрі. Він охоплює такі теми: огляд інформатики про здоров'я, інформаційну ієрархію інформаційної системи охорони здоров'я, веб-медичні ресурси та пошук медичної інформації, на додаток до використання програм Microsoft Office. Крім того, студентам пропонують огляд різних комп'ютерних системи (включаючи цифрові мобільні технології) та веб-програми, що застосовуються в медичній освіті та навчанні, такі як комп'ютерне навчання, експертні системи та програми хірургічного моделювання. Крім того, в навчальний план курсу входять статистичні пакети, для забезпечення набуття необхідних навичок аналізу даних та використання електронних таблиць, включаючи способи використання діаграм для представлення результатів.

За кордоном симуляційні центри (лабораторії) існують давно і в різному вигляді. Манекени, які приєднуються до комп'ютера і якими можна керувати дистанційно, — розробки останніх років. На Заході зараз симуляція розглядається вже не тільки з точки зору відпрацювання практичних навичок — величезну роль відіграє робота в команді і відпрацювання комунікацій між її членами, тобто під час симуляції відпрацьовуються до автоматизму не лише всі рухи та маніпуляції, але й взаємодія в команді [3].

Література

1. Борисенко, Н., Гриценко, І., Денисенко, В., Сидоренко, Н.(2020). Формування навичок самоосвітньої діяльності студентів педагогічних факультетів в умовах дистанційної освіти. Vol. 7, No. 3. Ternopil-Aberdeen, 2020. pp. 325- 337.
2. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Качур О. І, Загречук Г. Я., Бекус І. Р., Кирилів М. В. Інформаційно-комунікаційні технології та інформаційні системи – як сучасні засоби навчання у забезпеченні якості освітнього процесу (огляд літератури). <https://cyberleninka.ru/article/n/informatsiyno-komunikatsiyni-tehnologiyi-ta-informatsiyni-sistemi-yak-suchasni-zasobi-navchannya-u-zabezpechenni-yakosti-osvitnogo>.
4. Коростіль Л. А. Самоосвіта особистості як соціальне та педагогічне явище / Л. А. Коростіль // Педагогічні науки : зб. наук. праць. – Суми : Видавництво СумДПУ, 2009. – № 1. – С. 138–145
5. Мося І.А., Каленський А.А. Розвиток самоосвітньої компетентності студентів закладів фахової передвищої освіти. Методичні рекомендації. – К.: Інститут ПТО НАПН України, 2019. – 109 с.
6. Основи навчання студентів (самоуправління навчанням) <https://vo.uu.edu.ua/course/search.php> <https://vo.uu.edu.ua/enrol/index.php?id=18787>
7. Lingualeo [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://lingualeo.com>